

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Univers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prave
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

2 Quibus modis contractus diuidant[ur].

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

qui deponit, vel commodat, vel tradit pignus, minime obligatur. Respondeo, dubitandum non esse, quin in hisce contractibus utriusque obligatio existat, videlicet inter dantem, & accipientem. De accipiente, id pater manifeste. Sed is etiam qui dat, accipienti obligatur: nam si mutuum, vel commodatum dederis eo ipso te obligasti ad non repetendum ante tempus, vel ante usum finitum, ad quem tu rem commodasti. Item teneris de dolo, & lata culpa; veluti si nummos reprobos, diminutos, vel adulterinos mutuos dedisti, vel vasa vitiosa commodasti. Insuper si deposuisti rem apud Titium, debes impensas solvere, quas Titius fecit in re deposita. Si deposuisti ferum forem, vel equum calcitrosium, teneris Titio de dolo, & lata culpa. Si rem loco pignoris creditori tradidisti, & is impensas in pignore fecerit, repetet eas iure a te: teneris quoque illi de dolo, & lata culpa.

Quot modis contractus diuidantur.

CAPVT II.

CONTRACTVS multipliciter diuidi solent. Primo alij dicuntur nominati, alij innominati. In *l. Matricula. ff. de Præscript. verb.* Quatuor contractus innominati vocantur, hi nempe, Do, vt des; Do, vt facias; Facio, vt facias; Facio, vt des; Cæteri contractus, Nominati appellantur. Porro quatuor illi contractus innominati sunt, quia speciale non habent, quo vocentur, sed nomine generis appellantur. Nam v. g. Do, vt des, genus est, ita, vt comprehendat, & emptum, & venditum, locatum & conductum, qui sunt contractus nominati. Venditor enim dat rem, & emptor tradit pretium. Locator idem dat rem, & conductor soluit mercedem. Contractus igitur innominati nomen generis habent, & tanquam genera continent contractus nominatos, & ideo innominati dicuntur: res enim, aut personæ, non à communi, sed à speciali, & proprio nomine vocantur: speciale vero nomen habent contractus nominati.

Secundo diuiduntur contractus nominati: Alij enim sunt bonæ fidei; alij stricti iuris. Bonæ fidei contractus dicuntur, quia in eis bona fides spectatur, & agitur ex æquo, & bono, quatenus aliquid est restituendum, reficiendum, compensandum. *Instit. de Actionibus. §. in bonæ fidei.* Stricti iuris dicuntur, quia in eis agitur ex rigore Legis, & iuris scripti; vel ex rigore pactiois, siue conventionis factæ inter eos, qui contraxerunt. Porro in *Instit. de Actionibus. §. Actionum, & in Glossa, cap. Cum venerabilis, de Exceptionibus* Contractus bonæ fidei recensentur hi, qui sequuntur. Depositum, Emptum, Commodatum, Locatum, Mandatum, Societas, Pignus, Permutatio. Stricti vero iuris numerantur sequentes: Mutuum, Stipulatio, Arbitrium. Numerat autem *ibi Iulianus Imperator* inter contractus bonæ fidei, Negotia gesta, Tutelam, Curam, Petitionem Hereditatis, Actionem de Præscriptis verbis, familiaris erascundæ, communis diuidendæ; quia Actiones, non contractus diuisi in actiones bonæ fidei, & stricti iuris.

Tertio, diuiduntur contractus nominati in quatuor membra. Alij nimirum perficiuntur re, Alij consensu, Alij verbis, Alij literis, siue scripto; *Instit. de obligationi. §. vlt. & Instit. Quibus modis re contrahatur obligatio.* Qui perficiuntur re, sunt quinque: Mutuum, Commodatum, Precarium, Depositum, Pignus: Quibus potest addi Permutatio, quæ non nisi rei traditione completur. *l. i. ff. de Rerum permutat.* Donatio idem, iuxta illorum sententiam, qui putant, contractum esse actum inter duos pluresque, qui consensu ipsorum obligationem vel vtraque ex parte, vel ex vna tantum producat. Nam donatio vno modo fit, Traditione, altero tantum pacto, & simplici

promissione, quæ consensu consistit, vt suo loco dicam. Sed tunc potius est promissio futuræ donationis, quam donatio.

Contractus qui consensu complentur, sunt quatuor, Emptum, Locatum, Societas, Mandatum: verbis vero perficiuntur stipulatio, & fideiussoris obligatio. *Instit. de verb. obligat.* Literis contrahitur, quando præter consensum, requiritur etiam, vt in scriptum redigatur contractus, vel ob legis decretum, vel ob conventionem contrahentium. Dicitur contrahi res, quia contractus non nisi rei traditione perficitur: consensu vero contrahitur, non quia solo meatus consensu compleatur contractus, sed quia siue certa, & prescripta verborum forma, ex ipso consensu quibuslibet verbis, signis, vel nutibus expresso contrahitur, nec opus est vlla traditione rei, vel scriptura, vel presentia eius, qui cum agimus. *Instit. de obligat. ex consensu.* Verbis vero dicitur contractus expleri; in quo requiritur certa formula verborum. Literis perficitur contractus, qui præter consensum contrahentium scripturam requirit.

Quarto, diuiduntur contractus nominati in eos, qui gratuito, & liberaliter fiunt, & in eos, qui non gratuito fiunt. Illi dicuntur vulgo fieri titulo gratuito, hi vero, titulo oneroso. Prioris generis sunt Mutuum, Commodatum, Precarium, Depositum, Mandatum, Obligatio fideiussoris. Posterioris generis sunt, qui fiunt pretio, vel mercede, vel re alia qualibet tradita, vel tradenda, veluti Emptum, Locatum, Societas, Permutatio, Datio dotis.

Quinto, Contractus nominati alij sunt, per quos dominium rei transfertur; ceteri generis sunt Mutuum, Emptum, Permutatio, Donatio; Alij, per quos transfertur tantum usus rei, veluti Commodatum, Locatum, Precarium; Alij, per quos nec dominium, nec usus transfertur, vt depositum, pignus.

Sexto, Contractus diuiduntur: nam alij sunt gratia accipientis tantum, vt Mutuum, Commodatum, Precarium; Alij, gratia solum dantis; vt Depositum, & Mandatum. Alij, gratia vtriusque dantis, & accipientis, vt Emptio, Locatio, Permutatio, Pignus, Societas. Aliquando vero, Commodatum, Mandatum, Depositum, sunt gratia dantis, & accipientis, vt *ibi* in locis ostendam.

Septimo, Contractus diuiduntur: nam alij per se, & propter se seorsum ab alijs contractibus seorsum, & separati consistunt, vt Emptio, Locatio, & alij huiusmodi. Alij vero semper cum alijs contractibus coniunguntur, quia ad alios contractus semper accedunt, vt fideiussoris obligatio, & pignus. Alij sunt, qui interdum cum alijs coniunguntur, interdum vero sunt per se ab alijs seorsum, vt Societas; & quæ vulgo dicitur assicuratio; hoc est periculi susceptio.

Quot sint species contractuum.

CAPVT III.

PRIMO quaeritur, An contractuum species ad certum quendam, ac determinatum numerum reduci, ac reuocari queant? Sciendum est quosdam Auctores contractuum species adeo multiplicare, vt ad triginta vsque illas extendant, & trahant. Ita *Contractus de Contractibus, quæst. 17.* numerat enim ille contractus nominatos, & reponit inter contractus eos, qui quasi contractus dicuntur, sed profecto sine ratione. Alij vero, è contrario, ad paucissimum genera contractuum, ad septem nempe duntaxat, redigunt, ac contrahunt: quemadmodum *Sotus, lib. 6. de Iustitia, quæst. 2. art. 1.* immetitò sanè reijciens à numero contractuum, mutuum, depositum, pignus, contra Leges, & Iura; & absque ratione prætermittens societatem, mandatum, fideiussionem, feudum. *S. Antoninus, par. 3. tit. 8. cap. 2. enumerat*